

Druhá strana Číny

Co je skryto za přípravou Pekingu
na letní olympijské hry 2008 ?

Porušování lidských práv

Omezování náboženské svobody a svobody projevu

Nedodržení vlastních slibů a mezinárodních úmluv o lidských právech

Mučení a zatýkání

„Převýchovné“ pracovní tábory Laogai

Odebírání lidských orgánů a pronásledování hnutí Falun Gong

Cílená kulturní genocida etnických menšin

Okupace Tibetu, Ujgurska a Vnitřního Mongolska

Tibet – aktuální situace

**Přečtěte si informace,
které si v Číně nepřečtou...**

Olympijské hnutí a udělení licence k pořádání OH v Pekingu

*“Cílem olympijského hnutí je přispívat k budování **mírového a lepšího světa** výchovou mládeže prostřednictvím sportu prováděným **bez jakékoliv diskriminace** a v olympijském duchu, to je spojením **vzájemného porozumění, ducha přátelství, solidarity a fair play.**“*

Český olympijský výbor – výňatek z Olympijské charty

*„Cílem olympismu je zapojit sport do služby harmonického rozvoje člověka s cílem vytvořit **mírovou** společnost, která dbá o zachování **lidské důstojnosti.**“*

Olympijská charta, Základní principy olympismu, 2.bod

Již udělení licence k pořádání letních olympijských her 2008 Číně, ke kterému došlo na zasedání Mezinárodního Olympijského výboru (MOV) v Moskvě v roce 2001, bylo velmi kritizováno mnoha mezinárodními organizacemi zabývající se lidskými právy v čele s Human Rights Watch a Amnesty International.

„Toto rozhodnutí je závažným a riskantním krokem s možnými dalekosáhlými důsledky. V sázce není nic menšího než olympijská myšlenka míru, přátelství a solidarity.“

Olympic Watch, 2001

Při udělení licence k LOH 2007 se **Čínská vláda zavázala ke zlepšení stavu lidských práv** ve své zemi, zrušení trestu smrti, umožnění svobodného pohybu novinářů po celé zemi – ale také ke zlepšení stavu životního prostředí. Mezinárodní olympijský výbor vyjádřil naději, že udělení licence k pořádání LOH v Pekingu může významně urychlit rozvoj Číny na poli lidských práv.

"Ucházením se o Olympiádu nechceme získat přínos pouze pro Peking, ale také pro rozvoj celé společnosti zahrnující demokracii a lidská práva. Pokud budou cílem našeho snažení Olympijské hry, pomohou nám nastolit nejen harmonickou, ale také demokratickou společnost a pomohou integraci Číny do celého světa."

Liu Jingmin, zástupce starosty Pekingu a viceprezident čínského OV, 2001

„MOV nepožadoval po Číně žádné záruky ochrany lidských práv. Jestliže k porušování lidských práv bude docházet i během přípravy olympijských her, vrhá to negativní stín nejenom na čínské úřady, ale i na MOV a komerční sponzory her. Nemůžeme předpovědět, jak bude Čína vypadat v roce 2008, ale víme určitě, že samy hry nedokážou zamezit represím v zemi.“

Human Rights Watch, 2001

Olympic Watch, Mezinárodní společnost pro lidská práva (ISHR / IGFM), Laogai Research Foundation a Reportéři bez hranic (RSF) v roce 2004 zveřejnily **seznam „minimálních standardů“**, kterým má Peking vyhovovat, aby byl vhodným hostitelem pro olympijské hry. Koalice žádala, aby ČLR ratifikovala Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, který čínská vláda signovala v roce 1998, nepoužití vojenské síly proti pokojným demokratickým aktivitám, moratorium na trest smrti, demokracii pro Hong Kong, rozhovory s tibetskou exilovou vládou a zrušení táborů otrockých prací Laogai, kam jsou lidé posíláni bez jakéhokoli soudu.

Porušování lidských práv v Číně v přímé souvislosti s přípravou na LOH v Pekingu

„Mezinárodní společenství tím, že nadále plánuje olympijské hry v Pekingu navzdory zhoršování situace v klíčových oblastech lidských práv v zemi, dává Číně pocit beztrestnosti.“

David Kilgour, David Matas – Zpráva o odebrání lidských orgánů v Číně, 2007

Čína dodnes porušuje základní lidská práva, která jsou zakotvena ve Všeobecné deklaraci lidských práv, kterou se sama zavázala plnit svým členstvím v OSN již v roce 1949.

Vláda Čínské lidové republiky je jedním z největších porušovatelů lidských práv na světě. Ročně popraví více lidí, než všechny ostatní státy světa, využívá praktiky mučení a krutého zacházení se zadržovanými a vězni, systematicky stíhá občany, kteří využijí svobody slova, blokuje vybrané internetové stránky. **Zahraniční ani čínští novináři nemají povolení k volnému pohybu.**

V souvislosti s přípravou Letních olympijských her byla **srovnána se zemí stará pekingská čtvrť**. Obyvatelé byli **násilně vystěhováni** a nebyla jim nabídnuta odpovídající náhrada. Za organizaci demonstrace na jejich podporu byl uvězněn **Ye Guozhu** (Jie Kuo-ču), Ye Mingjun a Ye Guoqiang.

„Nikdo nebude zatčen za slova o tom, že lidská práva jsou důležitější než Olympijské hry. To je nemyslitelné.“

Yang Jiechi, čínský ministr zahraničních věcí, 28. února 2008

Yang Chunlin (Jang Čchun-lin) byl 26.3.2008 odsouzen za zavřenými dveřmi na 5 let vězení poté, co jeho petici „**Nechceme olympiádu, ale lidská práva**“ na obranu farmářů, kterým byla **vyvlastněna půda** bez odpovídající náhrady podepsalo 10.000 lidí. Jeho rodina je zastrášována ze strany čínské státní správy. Nejsou o něm podávány žádné zprávy.

“Nikdo v Číně nebyl zavřen jen za to, že by napsal něco na internetu.”

Liu Zhengrong, zástupce státní správy pro záležitosti Internetu, 2006

Hu Jia (Chu Ťia) byl 3.4.2008 odsouzen za „rozvracení státní moci“ na 3,5 roku vězení za veřejné upozornění na propojení mezi pořadateli olympiády a porušovateli lidských práv z řad čínských bezpečnostních služeb. Tento „internetový disident“ a právník, který v minulosti **vystoupil na obranu nemocných AIDS**, v roce 2007 **vypovídal** přes telekonferenci **před výborem pro lidská práva** Evropského parlamentu o stavu lidských práv v Číně před LOH a postavil se za práva Yang Chunlina a dalších. Byl 4 roky soustavně zadržován, několik měsíců v domácím vězení a vazbě. Manželka s několikaměsíčním dítětem je držena v domácím vězení.

Tisíce žebráků a lidí bez domova bylo hromadně odsunuto z Pekingu neznámo kam. Centra na pomoc lidem v sociální nouzi byla uzavřena, jejich kanceláře zrušeny, budovy zbourány.

Množí se **útoky na obránce lidských práv**. Několik advokátů, právních poradců, aktivistů a dlouhodobých disidentů zaměřených na lidská práva se včetně členů rodiny stalo obětí **svévolného zadržování, mučení** a dalších forem **špatného zacházení**. Někteří byli uvězněni, někteří jsou pod přísným policejním dohledem (např. Li Heping), jiní byli bez soudu odvezeni do „převýchovných pracovních táborů“ Laogai.

Běžnými a zdokumentovanými postupy policistů jsou desítky mnohahodinových výslechů, odpírání právního zástupce, přístupu k rodinným příslušníkům i nezbytné lékařské péči. **Běžnými metodami výslechu a mučení** jsou bití elektrickými obušky do citlivých částí těla včetně genitálií, bolestivé svázání těla a znemožnění pohybu po několik dní (včetně znemožnění odchodu na toaletu), mnohadenní odpírání potravy a spánku, bití při zavěšení za nohy či ruce ke stropu.

Porušování lidských práv v Číně za posledních 50 let

Již od vzniku Čínské lidové republiky (ČLR) v roce 1949 byl vládnoucí režim úzce spojen s násilím.

K vyhlášení došlo **1. října 1949** Mao Ce-tungem na pekingském Náměstí Nebeského klidu po vyhrané občanské válce rozpoutané po 2.světové válce mezi Komunistickou stranou Číny a Nacionalisty, kteří se stáhli na Tchaj-wan.

Čínská vláda „sjednotila rozdrobenou zemi“ **vojenskou anexí Východního Turkestánu (1949) a Tibetu (1950)**, které však byly samostatnými státy od roku 1912.

„Kampaň Sta květů“ - výzva intelektuálům - se v roce 1956 zvrhla ke kritice vládního režimu a ten o rok později v „Kampani proti pravičákům“ odsoudil **statisíce intelektuálů k smrti a převýchově**.

Důsledkem „Velkého skoku vpřed“ - pokusu o rychlou industrializaci v letech **1958-1960** byl **celonárodní hladomor a smrt 30 milionů lidí**.

„**Kulturní revoluce**“ vedená Mao Ce Tungem v letech **1966 až 1969** znamenala **smrt několika milionů lidí a obrovské ztráty na kulturním dědictví**. Jejím cílem bylo „zničit staré myšlení, kulturu, obyčejy a zvyky“ a byla namířena proti všem autoritám a úspěšným lidem. „Kulturní revoluce“ znamenala plenění muzeí, ničení klášterů, pálení knih a zrušení všech náboženských svobod. „Rudé gardy“ tvořené mladými ozbrojenými stoupenci Maa mimo jiné i udávali vlastní rodiče a vedli ozbrojené boje mezi sebou. Je zaznamenáno 74 druhů mučení a důvodem pro zatčení bylo i to, pokud občan neměl u sebe Maovu rudou knížku.

Kulturní revoluce byla ukončena až v roce 1976 po Maově smrti vojenským zásahem proti rudým gardám, odsouzení tzv. „bandy čtyř“ - vysoce postavených státních úředníků, kteří stáli za kulturní genocidou - k vysokým trestům. Mladí intelektuálové a členové rudých gard byli vyhnáni na venkov, kde z nich později zrodilo nové kritické hnutí. Nejedvážnější kritici režimu jsou v roce 1979 uvězněni, desítky odejdou do exilu. Dodnes se v Číně o „kulturní revoluci“ mlčí.

Protesty proti komunistické vládě vyvrcholily několikadenní hladovkou studentů **na Náměstí nebeského klidu v Pekingu**, která byla brutálně vojensky potlačena **4. června 1989**. **Při „Masakru na Tien an men“ bylo zabito více než 3 000 lidí a tisíce jsou dodnes uvězněny**.

Matkám studentů zabitých na náměstí Nebeského klidu není dodnes umožněno bez následků vyjádřit smutek nad ztrátou nejbližších ani požadovat potrestání viníků. Jsou pronásledovány, oficiálně zesměšňovány a vytlačeny na okraj společnosti.

[foto] Událost vstoupila do dějin fotografií neznámého studenta, který vstoupil do cesty koloně tanků přijíždějících na náměstí Tien an men. Tuto fotografii zachytili mezinárodní žurnalisté ze svého hotelu.

Důsledkem výše zmíněných kroků je **silná dezintegrace** osobnosti, odpojení současných Číňanů od **tisícileté kultury a tradic** čínské filosofie Lao'c, Konfucia a **náboženských principů** buddhistického učení postavených na soucitu, vzájemné úctě a respektu.

Porušování lidských práv v Číně dnes

„Došlo k určitému pokroku v reformě systému trestů smrti, ale v ostatních klíčových oblastech se pozice vlády ohledně lidských práv zhoršila.“

Amnesty International, výroční zpráva o lidských právech 2006

V Číně není dodnes zrušen trest smrti. Oficiální počet vězňů v Číně **ročně odsouzených k smrti je 100 000**. Mezinárodní lidskoprávní organizace však odhadují reálný počet na několikánásobek.

Základní populační strategií Číny je **politika jednoho dítěte**. Za druhé a další dítě jsou občanům udělovány velmi vysoké sankce, které často vedou ke zhroucení finanční stability rodiny. **Ženy jsou nuceny ke sterilizacím, mučeny a pronásledovány**.

V čínských vesnicích je široce rozšířena **korupce** ve státní sféře – úředníci požadují až **několikanásobně vyšší částky** za druhé a třetí dítě, než požaduje prohlášení vlády.

Právní aktivisté vystupující na obranu vesničanů a těhotných žen požadující odstoupení zkorumpovaných úředníků a organizátoři demonstrací jsou **zastrašováni** včetně celých rodin, **zatýkáni, mučeni**, je jim nařizováno **domácí vězení** a odsuzováni za „podvracení státní moci.“ Mezi aktuálně zatčenými jsou Shi Fukui, Yang Maodong, Gao Zhisheng nebo slepý Chen Guangcheng. Praktiky mučení jsou shodné s jinými stranami této dokumentace.

Čína oficiálně **podporuje** komunistické gardy v Nepálu a Barmě, **ovlivňuje politické dění** v těchto zemích. Čína obchoduje s Dárfúrem a dalšími africkými a jihoamerickými **státy nerespektující lidská práva**, včetně případů genocidy vlastních obyvatel. Čína pravidelně používá **politiku zastrašování** pro dosažení svých cílů nejen při komunikaci s nejbližšími sousedy (Indie, Korea), ale také při svých vzdálených zahraničních cestách (ČR, EU).

Čínské konzuláty na celém světě **cíleně dezinformují** veřejnost o situaci v Číně, aktivně oslovují vysoké státní politiky i místní samosprávy s cílem ovlivnit chování jejich představitelů a odsunout požadavky na dodržování lidských práv jako nedůležité. Je zaznamenáno mnoho případů, kdy konzuláty použili politiku zastrašování a „předběžného varování“ při komunikaci se svými protějšky.

Čínská **vládní tisková agentura XinHua** (Nová Čína), která je pod přímou kontrolou bezpečnostních složek zaměstnává více než 10 000 novinářů na celém světě, kteří vytvářejí „správný obraz Číny“. Pro srovnání mezinárodní agentura Reuters zaměstnává 1 300 novinářů. Agentura XinHua spravuje několik světových vydavatelství, největším deníkem je People's Daily. Zprávy agentury jsou často přebírány mezinárodními médii.

Odebírání lidských orgánů a pronásledování členů hnutí Falun Gong

Kanadský právník **David Matas** a bývalý člen kanadského parlamentu **David Kilgour** zveřejnili v roce 2007 zprávu z nezávislého vyšetřování ohledně odebírání lidských orgánů, kde dospěli k závěru, že **čínská vláda podporuje odebírání lidských orgánů živým nedobrovolným dárcům**, kteří jsou z velké části členy hnutí Falun Gong. Čína na rozdíl od všech států, které pracují s dárcovstvím lidských orgánů, nemá žádný organizovaný systém dárcovství orgánů.

*„Kromě malého počtu obětí dopravních nehod, většina orgánů pochází z těl popravených vězňů.“
Náměstek ministra zdravotnictví Huang na konferenci chirurgů, Guangzhou, 2006*

Podle věrohodného svědectví ženy pod pseudonymem Annie, její manžel osobně odebral oční rohovky na severovýchodě Číny přibližně 2 000 zadržovaným z Falun Gongu, kteří byli pod vlivem anestetik během dvou let do října 2003, kdy v této praxi odmítl pokračovat. Chirurg své ženě objasnil, že žádný z „dárců“ rohovek operaci nepřežil, protože další chirurgové odebrali jiné zdravé orgány a všechna těla pak byla spálena.

„Naše Centrum transplantací orgánů nám zajišťuje největší příjmy. Jeho hrubý zisk v roce 2003 byl 16 070 000 yuanů. Od ledna do června 2004 to bylo 13 570 000 yuanů. Tento rok je možnost prolomit hranici 30 000 000 yuanů.“

Centrum transplantací orgánů Hlavní nemocnice ozbrojené policie v Pekingu, 2004

Praktikující Falun Gongu považováni za velmi zdravé lidi a proto jsou často cílenými oběťmi odebírání orgánů. **Lidé jsou zabiti v průběhu odběru nebo bezprostředně po něm.** Tělo je po zabití spáleno a rodina je vyrozuměna o spáchání sebevraždy. K odebírání orgánů dochází bez jejich souhlasu, na mnoha různých místech na základě systematické státní politiky. K transplantaci odebraných orgánů často dochází na jiném místě, než kde dochází k odběru orgánu.

„Může zabrat jen týden, než najdeme dárce vhodné ledviny, maximální lhůta je měsíc. Nebude-li s orgánem prvního dárce něco v pořádku, pacient dostane možnost objednat si další orgán a do týdne podstoupit operaci znovu.“

Čínské Mezinárodní centrum sítě transplantační asistence, 2006

Od knižního zveřejnění zdravotního cvičení Falun Gong v roce 1992 se stal v Číně **velmi populární** a získal také **podporu čínské vlády**. Společná ranní cvičení provádělo několik tisíc lidí denně. Na pekingské výstavě EXPO v roce 1993 byl zakladatel Falun Gongu, Li Hongzhi, oceněn nejvyšším oceněním konference "Cena za mimořádný přínos v oblasti vědy".

Od roku 1999, kdy přesáhl počet členů Falun Gong (**70 milionů**) počet členů Čínské komunistické strany (55 milionů) zahájil čínský vůdce **Ťiang Ce-min tvrdé pronásledování jeho členů**. Byl vytvořen zákon zakazující praktikování Falun Gongu a založena kancelář "**6-10**" zaměřena pouze na pronásledování členů FG.

Podle ověřených zpráv bylo umučeno více než **3 000** praktikujících, **desetitisíce** žen, mužů a dětí jsou stále vězněny v pracovních táborech, kde jsou denně mučeny a ponižovány. **Milionům** lidí byla na základě příslušnosti k Falun Gong odeprána svoboda projevu a náboženského přesvědčení, znemožněno vykonávat práci a účast na vzdělání.

Propagandou v čínských médiích vláda cíleně dezinformuje a dehonestuje praktikující i celé hnutí Falun Gong a vytváří veřejný tlak proti jeho zastáncům.

Pracovní „převýchovné“ koncentrační tábory Laogai

Nadace **Laogai Research Foundation** zdokumentovala 1 045 různých táborů v Číně a celkovou populaci vězňů odhaduje na **4 - 6 milionů**. Tábory Laogai prošlo přibližně **40-60 milionů** Číňanů - téměř každý Číňan zná někoho, kdo zde byl uvězněn.

Vzhledem k maximálnímu utajení všech informací ohledně pracovních táborů Laogai, jejich častému přemísťování je velmi těžké určit jejich přesné množství a přesný počet jeho obyvatel.

Lidé jsou umístěni do táborů Laogai nejen za zločiny jako jsou krádeže a vraždy, ale také za „vyzrazování státního tajemství“ nebo „ohrožování státu a veřejné bezpečnosti“.

Vězni **pracují často až 18 hodin denně** s kriticky malým přídělem jídla po mnoho let. Nejsou dodržovány základní hygienické podmínky ani zajištěna přítomnost lékaře, lidé jsou často **ponižováni a bití, umírají na mučení, vyčerpání**, ale i infekce a úrazy.

Řada produktů z Laogai je určena k exportu, mnozí bývalí vězni vypověděli, že produkty měli anglické popisy a cenovky v amerických dolarech i jiných měnách. Ačkoli je do většiny zemí světa dovoz výrobků vyrobených v Laogai nelegální, je těžké zjistit, odkud které z čínských výrobků skutečně pocházejí. Laogai své produkty prodávají skrze mnoho dalších společností nebo vyrábí jen část produktu. **Dohledat se původu je téměř nemožné.**

Tábory Laogai byly založeny v roce 1950, jsou rozděleny na 8 typů a dodnes fungují po vzoru sovětských gulagů.

Dělníci v prac.táboře v kamenolomu Junshan .

Laogai Research Foundation založil čínský disident **Harry Wu**, který byl sám 19 let vězněn ve 12 táborech. Pracoval s chemikáliemi, doloval uhlí, stavěl silnice, pročišťoval lesy a pracoval v zemědělství. Byl mnohokrát mučen, svědkem brutálních vražd, úmrtí i sebevražd...

Byl propuštěn ze země a v roce 1990 se stal se aktivistou za lidská práva. Několikrát se do Číny vrátil mapovat pracovní tábory, avšak v létě 1995 jej čínská vláda zadržela při vstupu do země a po 66 dnech vězení byl odsouzen na 15 let vězení za „krádež státního tajemství“. Díky intenzivnímu mezinárodnímu vyjednávání byl z Číny vyhoštěn.

Za svou práci byl oceněn mnoha cenami lidských práv a nominován na Nobelovu cenu. V roce 1996 získal doktorát v oboru lidských práv na American University of Paris a Saint Louis University. Svědčil před mnoha kongresy, parlamenty a OSN.

Okupace Tibetu, Ujgurska a Vnitřního Mongolska

Po staletí žily Čína a Tibet jako sousedé. Přesto, že existovaly období nadvlády jak ze strany Tibetu, tak ze strany Číny, existuje několik dohod, které garantují vzájemné neútočení a respektování hranic.

„Tato dohoda je plodem úsilí o obnovení dávného přátelství, vzájemné úcty a dobrých sousedských vztahů. Nebude náhlých přepadení a samo slovo nepřítel už nikdy nikdo nevysloví. Tibeťané budou šťastni v Tibetu a Číňané v Číně. Tibet a Čína budou respektovat současnou hranici. Žádná ze stran nerozpoutá válku a nebude zabírat cizí území.“
Čínsko-tibetská mírová smlouva, 821 n.l.

V roce **1913** vyhláší 13. dalajlama **nezávislost Tibetu**. V tomto roce vyhláší nezávislost také Východní Turkestán (Ujgursko). Tibet již dříve podepsal několik dohod o neútočení s jinými okolními státy – s Nepálem 1856, Mongolskem 1912.

Čínská „osvobozenecká“ armáda pod vedením komunistické strany obsadila v roce 1949 Ujgursko a Vnitřní Mongolsko a o rok později s obrovskou vojenskou přesilou vpadla na území Tibetu. **23.května 1951** je tibetská vláda v Pekingu pod nátlakem donucena podepsat **Sedmnáctibodovou smlouvu** o tzv. mírovém osvobození Tibetu.

Po postupném obsazení celého území se začal stupňovat nátlak na tibetskou vládu i na obyčejné Tibeťany. Agresivní proti-tibetská politika vedla k lidovému povstání ve Lhasě **10.března 1959**.

Povstání bylo krvavě potlačeno a dalajlama byl donucen opustit Tibet a uchýlit se do indického exilu.

Bilance čínské invaze, kampaní, ideologických programů a kulturní revoluce je 80 000 mrtvých během vojenského vpádu a v důsledku zásahu proti povstání v roce 1959.

Přes milion Tibeťanů zemřelo ve věznicích, pracovních táborech nebo při hladomoru. Neustávající exodus Tibeťanů do exilu dosahuje již **120 000 uprchlíků**. Z více než 6 000 klášterů, chrámů a svatyní, v nichž žilo téměř 600 000 mnichů a mnišek, zůstalo pouhých třináct. Mniši a mnišky byly z klášterů vyhnány, cenná umělecká díla vyplněna a rozprodána. Byly tvrdě omezeny základní práva Tibeťanů na svobodu vyjadřování, užívání mateřského jazyka, pohybu, náboženství. Státní populační politika nutí tibetské ženy k násilným potratům a sterilizacím. Svévolné zatýkání, represe, zastrasování, mučení a věznění se staly součástí každodenního života Tibeťanů v jejich vlastní zemi. První stádium okupace mělo převážně vojenský, strategický a represivní charakter.

Od 80. let nahradila vojenskou strategii okupace ekonomická a populační. Dochází k určitým náznakům uvolnění politických poměrů, ale prohlubuje ničení země. Největší hrozbou je státem podporovaný masový příliv čínského obyvatelstva do Tibetu: dnes vedle 6 milionů Tibeťanů žije 7,5 mil. Číňanů.

Dnes jsou v Tibetu nadále porušována základní lidská práva včetně **svobody vyjadřování a vyznání**. Jsou odtud stále hlášeny případy **svévolného zatýkání a mučení**. **Úřady zavírají školy**, které udržují tibetskou kulturu, jazyk a náboženství. Čínské školy přitom neplní svou základní funkci a mnoho Tibeťanů zůstává negramotných. Čínské školy jsou placené, ale Tibeťané nemohou získat dobře placenou práci. Zdravotní péče je nedostatečná.

Nejasná zůstává situace kolem **11.pančhenlamy Gendün Čhökji Němy**, který je s celou rodinou zadržován od svých šesti let již 12 let na neznámém místě, a věznění jsou i další duchovní učitelé.

Čínské úřady **využily teroristických útoků** z 11. září 2001 a nepohodlné osoby začnou označovat za teroristy. Ujgurové ve Východním Turkestánu jsou rozsáhle **zatýkáni a popravováni** již několik týdnů po napadení USA. Čínská vláda tvrdí, že v Sin-ťiangu operují ujgurští „teroristé“, vycvičení v Afghánistánu. V roce 2002 byl významný buddhistický učitel **Tändzin Deleg Rinpoče**, který organizoval charitativní projekty ve východním Tibetu byl obviněn ze spáchání teroristického útoku a odsouzen k trestu smrti. Spolu s ním byl zadržen, odsouzen a popraven Lozang Döndub. Trest pro Tändzin Deleg Rinpočeho byl změněn na doživotí, což nezávislí pozorovatelé přisuzují pozornosti mezinárodní veřejnosti.

V roce 2006 přišla další vlna čínské imigrace a efektivnějšího dobývání surovin ve spojení s železnicí vedoucí z čínského Golmudu do Lhasy. V roce 2007 natočí horolezecká výprava zastřelení několika tibeťanů čínskou pohraniční hlídkou na hranici s Nepálem.

Tibet 2008 – aktuální situace

Poklidná demonstrace buddhistických mnichů ve Lhase **10.března 2008** se proměnila v největší protičínské povstání Tibetanů za posledních 20 let. Při průvodu došlo k napadení několika mnichů členy pořádkových sil, což bylo startovacím faktorem pro nepokoje ve Lhase, které 14. a 15.března propukly v násilné, kdy bylo vypáleno a rozbito několik desítek čínských obchodů v centru Lhasy. Tibetské obchody zůstaly netknuté. Nepokoje jsou významně rozněčňovány provokatéry z řad vojáků i policie převlečenými za Tibetany. První den pořádkové síly vůbec nezasáhnou, což ještě více podpoří násilně demonstrující. Všem zahraničním návštěvníkům Lhasy jsou odebrány paměťové karty z elektronických zařízení až na několik výjimek (např. James Miles z týdeníku Economist).

16.března dojde **tvrdému potlačení demonstrací** ze strany policie a vojáků, kteří však nemají oficiální vojenská označení. Ve Lhase panuje **stanné právo**, aniž by však bylo oficiálně vyhlášeno. Zejména u paláce **Džókang** a kláštera **Drepung** dojde ke střelbě do neozbrojených demonstrantů ze strany vojáků, kdy je několik desítek lidí zabito. Čínská strana mluví o 10-15 upálených číňanech, tibetský exil mluví až o 80 zabitých Tibetanech. Kolem 19.března kdy je vyhlášeno „ultimátum“ pro demonstranty jsou nepokoje ve Lhase násilně potlačeny stovkami vojáků, tibetané zahrnání do svých domovů, stovky demonstrantů a buddhistických mnichů zatčeny. V následujícím týdnu se Číňané se vrací do svých obchodů a ve Lhase panuje relativní klid zajišťovaný přítomností vojáků a těžkých obrněných vozidel.

Mezitím se 16.března rozšíří demonstrace do dalších míst obydlených Tibetany – zejména města Guanman v provincii Gansu a kláštera Kirti v provincii S'čchuan, kde dojde k brutálnímu vojenskému zásahu proti nenásilně protestujícím mnichům a běžným Tibetanům. 25 Tibetanů je zabito přímo v klášteře Kirti, otřesné fotografie mrtvých oběhnou do několika dnů celý svět. Mezi nimi je také 16ti letá premiantka místního gymnázia. J.S.dalajlama vydá prohlášení, kde varuje, že odstoupí ze své politické funkce, pokud budou násilné protesty pokračovat.

Nenásilné protesty formou průvodů, kde lidé nesou tibetské vlajky, obrázky dalajlamy a provolávají hesla „Svobodu Tibetu“, „Ať žije dalajlama“ a „Návrat dalajlamy do Tibetu“ **se dále rozšiřují** do dalších měst a provincií včetně Ujgurska a s mírnými přestávkami pokračují dodnes. Čínská armáda o stovkách vojáků a desítkách těžkých bojových vozidel obkličuje kláštery i vesnice a používá nadále proti neozbrojeným demonstrantům slzný plyn i ostrou střelbu. Demonstranti jsou bití členy pořádkových sil včetně starých žen. Do 8.dubna 2008 bylo během protestů bylo **zabito 120 – 300 Tibetanů a 10-15 Číňanů**.

Dál pokračují tvrdé represe v mnoha provinciích Číny – organizátoři demonstrací jsou zatýkáni včetně celých rodin, dnem i v noci navštěvují tibetské domovy vojenské hlídky, lidé jsou svévolně kontrolováni a zatýkáni, mniši brutálně bití. Zatčení jsou nuceni být své spoluvězně. Obyvatelé měst a vesnic jsou vyzýváni k udání organizátorů demonstrací a je zveřejňováno, že s přiznanými bude zacházeno „mírně“, zatímco s nalezenými organizátory demonstrací včetně těch, u kterých se skrývají bude zacházeno velmi tvrdě. Čínský správce Lhasy a Tibetské autonomní oblasti mluví o přitvrzení podmínek a nutnosti zavést opět přísnější kontrolu klášterních škol.

Vybrané kláštery jsou **vojensky odříznuty a bez dodávky základních potravin a vody**. Přes **2 300 lidí bylo zatčeno, stovky Tibetanů jsou pohřešovány**. Mezi nimi je také více než 600 mnichů z kláštera Kirti.

Některým klášterům jsou s velkou pompou zabaveny historické zbraně. Tyto zbraně však tradičně odevzdávají lidé klášteru, pokud se chtějí zbavit svého hříchu. Vrchní lama pak zbraně uloží do zvláštní svatyně a tyto již nejsou nikdy použity ke svému původnímu účelu.

Na konci března Čína zorganizuje oficiální návštěvu Tibetu vybranými západními novináři, při jejichž návštěvě paláce Džókang 28. března vtrhne několik tibetských mnichů na tiskovou konferenci a dokud nejsou odtaženi členy pořádkových sil prohlašují, že v Tibetu není svoboda slova ani vyznání a že dalajlama nemá s protesty v Tibetu nic společného.

29.března pouhé 2 hodiny po oficiální návštěvě Lhasy delegací zástupců mezinárodních diplomatů propuknou ve Lhase další demonstrace, nyní již nenásilné.

Tibet 2008 – reakce světa

Po propuknutí demonstrací ve Lhasě a s rozšiřováním protestů do dalších čínských provincií obývaných Tibetany přibývá demonstrací, svíčkových vigilií a protestů na celém světě.

Vlády mnoha zemí světa včetně České republiky vyjadřují „hlubokou nespokojenost“ a vyzývají k umírněnosti zásahu ze strany Číny. Mezinárodní společenství vyzývá opakovaně Čínskou vládu o řešení konfliktu cestou dialogu s představiteli tibetského lidu v čele s dalajlámou.

Mnoho lidsko právních neziskových organizací včetně významných světových osobnosti oslovuje vrchní komisařku OSN pro lidská práva pro okamžité zaslání nezávislé vyšetřovatelské mise do Tibetu. Slyšení Amnesty International na radě pro lidská práva OSN je přerušeno na žádost Číny. Do 8.dubna nebyla vyslána nezávislá vyšetřovatelská mise OSN do Tibetu.

Organizace a osobnosti vyzývají Mezinárodní olympijský výbor ke zrušení tibetské části nesení olympijského ohně případně k neúčasti na zahajovacím ceremoniálu Olympijských her. Objevují se hlasy pro bojkot olympiády (Francie – Sarkozy, předseda parlamentu EU) avšak také souhlas se současným postupem Číny (Ruská federace).

Přestože J.S.dalajlama stále zastává autonomii Tibetu v rámci Číny a vyzývá po mírovém dialogu, Čína jej stále tvrdě odmítá a opakuje nařčení z toho, že veškeré násilné protesty jsou přímo řízeny dalajlámou spolu s „dalajlamovskou klikou“ a že jediným cílem dalajlamy je odtržení od Číny.

Předsednické státy EU pozvaly J.S.dalajlamu na oficiální návštěvu. Ministerský předseda Velké Británie, ministryně zahraničí USA a další státy stále žádají dialog Číny se zástupci tibetského lidu a vyslání nezávislých pozorovatelů do oblasti.

Internetovou petici mezinárodní organizace Avaaz adresovanou čínskému prezidentu Hu Jintaoovi požadující dialog s dalajlámou a představiteli tibet.lidu podepsalo více než 1,5 lidí z celého světa. Tato petice byla 31. března doručena čínské vládě prostřednictvím desítek ambasad na celém světě.

K nejodvážnějším protestům za čínský zásah v Tibetu patří 24hodinová hladovka stovky tibetských studentů Severozápadní univerzity pro národní menšiny v čínském městě Lanzhou, provincii Gansu a svíčková vigilie tibetských studentů před Centrální univerzitou pro národnostní menšiny v Pekingu. Oba protesty se uskutečnily 17. března a studentům bylo poté nařízeno přísné domácí vězení a není s nimi další kontakt.

Čína se také velmi ohradila proti mohutným protestům Tibetanů v Nepálu, Indii a Barmě. Nepál a Barma ukončily protesty velmi tvrdými opakovanými zásahy, vězněním a vyhrožováním demonstrantům. Indie rozehnala mírový pochod 104 Tibetanů, který byl zahájen na začátku března a pohrozila dalajlamovi vzhledem k aktivitám Tibetanů v zemi.

Čínské ambasády tvrdě dezinformují o aktuální situaci v Tibetu i v Číně a odmítají jakoukoli diskusi s tím, že se jedná o „vnitřní záležitost Číny“. Mezi větami, které pronesla čínská velvyslankyně v ČR Huo Yuzhen patří také tato: „v Tibetu neproběhla žádná střelba do demonstrantů, protože k tomu nejsou důkazy“

Shrnutí

Má Čína se svým současným stavem lidských práv etické právo na organizaci Olympijských her, jejichž základním principem je budování mírové společnosti, podpora solidarity a lidské důstojnosti?

Pokud Čína přislíbí dodržování lidských práv a to zejména v souvislosti s Olympijskými hrami, nemělo by mezinárodní společenství donutit Čínu dostát svým vlastním slibům?

Pokud sliby nejsou dodrženy a stále dochází porušování lidských práv v přímé souvislosti s přípravou na OH – mají čínské konzuláty právo prezentovat výstavu, která je oslavou čínského hlavního města, čínské vládnoucí strany a prezentuje Peking jako „moderní a demokratické město“?

Vy sami můžete ovlivnit stav lidských práv v Číně. Napište dopis nebo petici svému městskému zastupiteli, poslanci, senátorovi, české vládě, Českému olympijskému výboru, Mezinárodnímu olympijskému výboru, zástupcům čínské vlády na zastupitelství v Praze nebo představitelům čínské vlády přímo v Pekingu. Zastaňte se vězňů svědomí, vyžadujte od svých volených zástupců, aby konali ve prospěch lidských práv. Připojte se k hnutí milionů lidí na celém světě.

Sami můžete ovlivnit co budete dělat po čas Olympiády v Pekingu. Přidejte se k lidem, kteří vypnou svou televizi při zahajovacím ceremoniálu OH. Zapalte doma svíčku soucitu a naděje za neprávem vězněné. Jste-li věřící, modlete se za propuštění neprávem vězněných a obnovení lidských práv na světě. Pozvedněte vlajku Tibetu. Nekupujte zboží o kterém víte, že je vyrobené v Číně.

Žijeme ve svobodné a demokratické zemi. Na rozdíl od jiných zemí máme možnost se veřejně zastat neprávem vězněných a odsouzených. **Je naší morální povinností stát na straně lidských práv a požadovat jejich dodržování kdekoli na světě.**

Zdroje a další informace

Olympijské hnutí

Mezinárodní olympijský výbor – www.olympic.org

Český olympijský výbor – www.olympic.cz

Lidská práva

Human Rights Watch – www.hrw.org

Amnesty International – www.amnesty.cz (česky)

Olympic Watch – www.olympicwatch.org (česky)

Konkrétní zprávy o mučení, nelidském zacházení

Laogai Research Foundation – www.laogai.org

Independent Investigation Organ Harvesting in China – www.organharvestinvestigation.net

Falun Gong – www.falungong.cz (česky)

Podrobné informace o Tibetu

TibInfo – www.tibinfo.cz (česky)

Tibetské centrum pro lidská práva a demokracii – www.tchrd.org

Tibetská exilová vláda – www.tibet.net

Kampaň za svobodný Tibet – www.freetibet.org

Nezávislé zpravodajství v Asii

Rádio Svobodná Asie – www.rfa.org

Rádio Hlas Tibetu – www.vot.org

Připravilo **Občanské sdružení M.O.S.T.**
www.ProTibet.org